



LEZING

“DE VLUCHT VAN DE RODE HAAN”

*Opkomst en ondergang van criminele benden
in de 17^e en 18^e eeuw*

DOOR ERIK-JAN BROERS

Datum: 28 oktober 2025

Tijden: 20.00 – 22.00 uur

Locatie: Cultuurcentrum Tiliander, Oosterwijk

Inleiding

Vanaf de veertiende eeuw verslechterde in grote delen van Europa de economische situatie ten gevolge van oorlogen, epidemieën, hongersnood en armoede. Veel mensen vervielen tot armoede, raakten op drift en trachten door bedelen, seizoensarbeid en het opknappen van kleine karweitjes in hun levensonderhoud te voorzien. Maar ook vergrepen velen van hen zich met enige regelmaat aan de bezittingen van andere mensen.

In de zeventiende eeuw bleek de problematiek rond deze rondzwervende marginalen voor steeds grotere problemen te leiden. Er hadden zich heuse benden inheemse en uitheemse vagebonden gevormd, die vooral de bewoners van het platteland beroofden en afpersten, veelal onder het dreigement van brandstichting.

Voor de ambtenaren van justitie was het moeilijk om zulke benden onschadelijk te maken omdat hun bevoegdheden niet verder reikten dan hun ambtsgebied, terwijl de vagebonden zich voortdurend verplaatsten.



In de voordracht gaat Erik-Jan Broers in op hoe het gerechtelijk apparaat een einde trachtte te maken aan deze grensoverschrijdende criminaliteit. Uit strafprocessen die tegen leden van beruchte criminele benden bewaard zijn gebleven, blijkt dat het de ambtenaren van justitie is gelukt om althans een deel van deze benden op te rollen. Behalve aan deze strafzaken zal tevens aandacht worden besteed aan de wijze waarop in deze zaken werd geprocedeerd en aan de straffen waarvoor de bendeleden in aanmerking kwamen.

Over de spreker

Erik-Jan Broers is universitair docent rechtsgeschiedenis aan de Tilburg Law School. Zijn bijzondere aandacht gaat uit naar de geschiedenis van het strafrecht en strafprocesrecht. Van zijn hand verschenen reeds diverse boeken en een groot aantal artikelen waarin aandacht wordt besteed aan het oude strafrecht.